

Hallituksen esitys rikoslain 11 luvun muuttamiseksi (vakavien kansainvälisten rikosten kieltämisen kriminalisointi)

Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne hallituksen esityksestä laiksi rikoslain 11 luvun muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan, että rikoslain 11 lukuun lisättäisiin vakavan kansainvälisen rikoksen kieltämistä koskeva rangaistussäännös. Tähän rikokseen syyllistyisi se, joka julkisesti kieltää, puolustelee tai vakavasti vähättelee kansainvälisen tuomioistuimen lainvoimaisella ratkaisulla toteamaa joukkotuhontaa, ihmisyyttä vastaan kohdistuvaa rikosta, hyökkäysrikosta tai sotarikosta kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevassa säännöksessä tarkoitetulla rasisisella perusteella tavalla, joka on omiaan yllyttämään väkivaltaan tai vihaan sekä häiritsemään yleistä järjestystä.

Tausta

Euroopan unionin neuvoston puitepäätös 2008/913/YOS rasismien ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin on tehty 28.11.2008. Jäsenvaltioiden oli saatettava puitepäätös osaksi kansallista lainsäädäntöään 28.11.2010 mennessä. Suomen lainsäädäntö saatettiin vastaamaan puitepäätöksen vaatimuksia ja muitakin kansainvälisiä velvoitteita hallituksen esitykseen HE 317/2010 vp perustuvilla lainsäädännön muutoksilla ja täydennyksillä, jotka koskivat muun muassa kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevaa rangaistussäätelyä (L 511/2011).

Euroopan komissio käynnisti helmikuussa 2021 Suomea vastaan rikkomusmenettelyn koskien puitepäätöksen täytäntöönpanoa. Komission näkemyksen mukaan muun muassa puitepäätöksessä mainittu joukkotuhonnan ja muiden ihmisyyttä vastaan kohdistuvien rikosten vähättely on Suomen rikoslainsäädännössä puutteellisesti kriminalisoitu. Tammikuussa 2023 komissio lähetti Suomelle asiasta toisen virallisen huomautuksen.

Elokuussa 2023 valtioneuvosto antoi eduskunnalle tiedonannon yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa (VNT 2/2023 vp). Tiedonannon mukaan holokaustin kieltäminen kriminalisoidaan (18 kohta).

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on selkeyttää lainsäädäntöä juutalaisten joukkotuhonnan ja muiden vakavien kansainvälisten rikosten julkisen puolustelun, kieltämisen tai vakavan vähättelyn

kriminalisoinnin osalta, jotta Suomen lainsäädäntö täyttäisi puitepäätöksen tätä koskevat velvoitteet riittävän yksiselitteisesti.

Esityksellä pantaisiin myös täytäntöön valtioneuvoston eduskunnalle antamassa rasismia ja yhdenvertaisuutta koskevassa tiedonannossa (VNT 2/2023 vp) koskeva kirjaus holokaustin kieltämisen kriminalisoinnista.

Vastausohjeet vastaanottajille

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne hallituksen esityksestä laiksi rikoslain 11 luvun muuttamisesta.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi-palvelussa julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Myös jakelulistan ulkopuoliset tahot voivat halutessaan antaa lausuntonsa.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi-palveluun. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi-palvelun verkkosivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Lisätietoa lausuntopalvelu.fi-palvelun käytöstä voi pyytää palvelun ylläpidosta osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi. VAHVA-ministeriöitä pyydetään viemään lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/36649/2023.

Lausunto on mahdollista antaa myös sähköpostitse lähettämällä lausunto oikeusministeriön kirjaamoon (kirjaamo.om(at)gov.fi). Sähköpostitse lähetetyissä lausunnoissa pyydetään käyttämään viitteenä diaarinumeroa VN/36649/2023.

Huomaattehan, että kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja julkaistaan lausuntopalvelu.fi-palvelussa.

Oikeusministeriö ei maksa palkkiota pyydetyistä eikä annetuista lausunnoista.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan oikeusministeriölle viimeistään 11.10.2024.

Valmistelijat

Lisätietoa asiasta antavat:

Lainsäädäntöneuvos Jussi Matikkala, jussi.matikkala@gov.fi, puh. 0295 150 486

Erytisasiantuntija Tiina Turunen, tiina.turunen@gov.fi, puh. 0295 150 235 (poissa 4.-11.10.)

Linkit

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM191:00/2023> - Hankesivu

Liitteet:

[HE-luonnos, holokaustin kiistämisen kriminalisointi.pdf](#)

[RP utkast.pdf](#)

Jakelu:

Amnesty International Suomen osasto ry
dosentti Riku Neuvonen, Helsingin yliopisto
Eduskunnan oikeusasiamies
Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Etelä-Suomen syyttäjäalue
Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti (HEUNI)
Helsingin hovioikeus
Helsingin Islam Keskus / imaami Abdirizak Sugulle
Helsingin juutalainen seurakunta
Helsingin kärjäoikeus
Helsingin poliisilaitos
Helsingin yliopisto
Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta
Hämeen poliisilaitos
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Itä-Suomen hovioikeus
Itä-Suomen yliopiston yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta
Itä-Uudenmaan kärjäoikeus
Julkiset Oikeusavustajat ry
Katolinen kirkko Suomessa
Korkein oikeus
Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti (KRIMO)
Lapin yliopiston oikeustieteiden tiedekunta
Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry
Länsi-Suomen syyttäjäalue
Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus
Maahanmuuttovirasto
Oikeuspoliittinen yhdistys – Rättspolitiska föreningen Demla ry
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun kärjäoikeus
Poliisihallitus
professori Päivi Korpisaari, Helsingin yliopisto
Rovaniemen hovioikeus
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen Asianajajaliitto – Finlands Advokatförbund
Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus
Suomen Islamilainen Yhdyskunta

Suomen Juristiliitto – Finlands Juristförbund ry
Suomen muslimifoorumi
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry – Finlands Polisorganisationers
Förbund rf
Suomen Syyttäjähdistys ry
Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry
Turun yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Åbo Akademi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Turunen Tiina
Oikeusministeriö

Matikkala Jussi
Oikeusministeriö